

Aflastning i netværksplejefamilier. Skema til afsluttende status

Som hjælp til besvarelse af skemaet til den afsluttende status er nedenfor gengivet de forventede resultater af projektindsatsen som beskrevet i vejledningen. Eventuelle reviderede mål for projekternes indsats noteres også i feltet "Mål i projektbeskrivelse".

Mål og delmål	Mål i projektbeskrivelse	Angiv de gennemførte aktiviteter	Angiv status på mål
MÅL: Flere aflastninger i netværksplejefamilier Bedre aflastningsophold	Der henvises til notat for afsluttende status, november 2013.		
DELMÅL Bedre sagsbehandling			
DELMÅL Nødvendig støtte til netværksplejefamilierne			

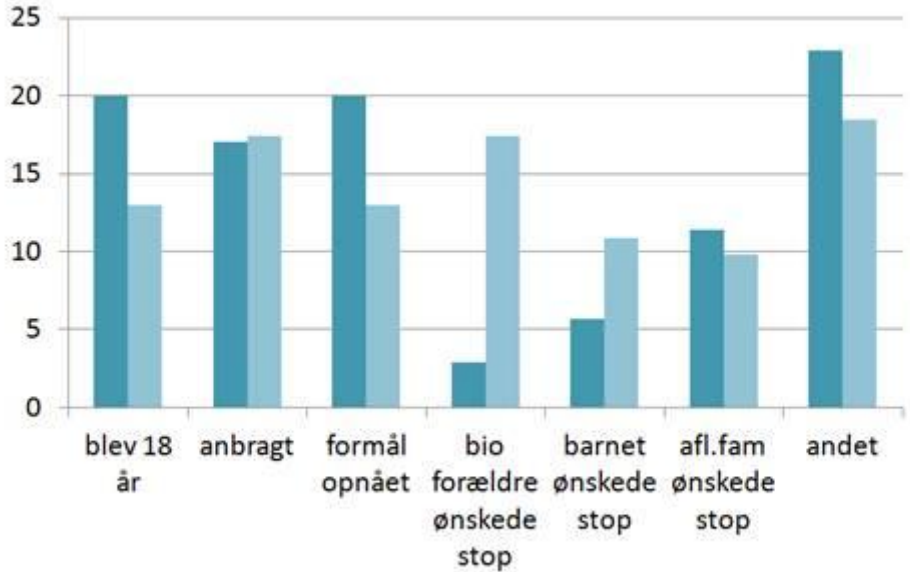
Forventede resultater:

- At brugen af aflastning i netværksplejefamilier øges, for de børn og unge, hvor det er relevant og muligt
- At flere børn og unge, der har behov herfor, kan tilbydes aflastning
- At sikre børn og unge i aflastning mindre konfliktfyldte og stigmatiserende aflastningsophold
- At styrke børn og unge i aflastning i at bevare og videreudvikle nære og stabile relationer til deres slægt og netværk
- At opkvalificere kommunernes arbejde med slægtsplacerede børn og unge, deres forældre og slægtsplejefamilierne
- At sagsbehandlerne i de deltagende kommuner i alle børnesager systematisk undersøger muligheden for foranstaltning af aflastningsophold i netværksplejefamilier og anvender netværksplejefamilier som en mulighed, når det er relevant og muligt
- At de involverede sagsbehandlere i de deltagende kommuner opkvalificeres i forhold til at undersøge og godkende netværksplejefamilier
- At de involverede netværksplejefamilier i de deltagende kommuner oplever, at de får den nødvendige vejledning og støtte i forhold til at tage stilling til, om de ønsker at være netværksplejefamilie og i forhold til at støtte barnet i dets udvikling og trivsel under aflastningsopholdet

Supplerende spørgsmål

De supplerende spørgsmål er struktureret indenfor rammerne for vidensindsamlingen. Det betyder, at der kan være spørgsmål med samme ordlyd, men adresseret til forskellige undertemaer.

A. Projektindsats	
1. Beskriv de væsentligste dele i jeres projekt og oplyst eventuelt de områder, der er mest interessante at få mere viden om. Hvilke gevinster og hvilke udfordringer har der været i projektet? <i>(Her spørges i forhold til det samlede projekt)</i>	Der henvises til notat for afsluttende status, november 2013.
2. Hvilke dele af jeres indsats/aktiviteter har fungeret bedst i projektet? <i>(Her spørges til deelelementer i jeres indsats/aktiviteter)</i>	
3. Hvilke dele har været sværest at få gennemført/udbredt? <i>(Her spørges der til deelelementer i jeres indsats/aktiviteter)</i>	
4. Hvordan har/ hvordan vil kommunen/projektet arbejde strategisk i forhold til at bruge aflastning i netværksfamilier i højere grad end tidligere?	
5. Er der nogle aktiviteter I særligt vil anbefale andre kommuner og projekter, i forhold til at øge anvendelsen af aflastning i netværksaflastningsfamilier i andre kommuner?	
B. Målgruppe, metode og effekt	
6. Har I gjort jer særlige erfaringer i forhold til målgruppen – for hvem fungerer aflastning i netværk særligt godt?	Vi har ikke haft mulighed for at lave effektmåling i forbindelse med dette projekt, men der er i Kommunen blevet igangsat et andet projekt kaldet "indsatstrappen", hvor fokus er på at hjælpe myndighedssagsbehandlerne med at kvalitetssikre deres valg af foranstaltning, bl.a. vha. en "indsatstrappe" og spørgeguide. Det forventes, at indsatsstrappen vil hjælpe til med at sikre at barnet får den rigtige foranstaltning fra starten og at sagsbehandleren tænker i fleksible og

	<p>sammensatte foranstaltninger for at sikre opfyldelsen af mål i handleplanen for det enkelte barn på den bedst mulige måde.</p>																								
<p>7. Har der været færre sammenbrud og mindre konfliktfyldte forløb i netværksfamilierne end i traditionelle aflastningsfamilier?</p>	<p>Vi har foretaget en kortlægning af de aflastningsforhold, der er ophørt i projektperioden – gældende for både aflastninger i netværket og ordinære aflastninger. Vi har undersøgt årsagerne til ophør og eventuelle sammenbrud og udarbejdet en komparativ analyse af disse med henblik på fremadrettet at kunne forbygge sammenbrud i både netværksaflastningssager og ordinære aflastninger.</p> <p style="text-align: center;">Årsag til ophør med aflastning – i procent</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <caption>Estimated data from the bar chart</caption> <thead> <tr> <th>Årsag</th> <th>netv. afl. (%)</th> <th>ord. afl. (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>blev 18 år</td> <td>20</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>anbragt</td> <td>17</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>formål opnået</td> <td>20</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>bio forældre ønskede stop</td> <td>3</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>barnet ønskede stop</td> <td>6</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>afl.fam ønskede stop</td> <td>11</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>andet</td> <td>23</td> <td>18</td> </tr> </tbody> </table> <p style="font-size: small;"> Ophørene er sket i perioden juli 2011 – december 2012 I alt 92 ophør i ordinær aflastning I alt 35 ophør i netværksaflastning </p> <p>Grafen viser, at der er en forskel i årsag til foranstaltningens ophør afhængig af, om aflastningen</p>	Årsag	netv. afl. (%)	ord. afl. (%)	blev 18 år	20	13	anbragt	17	17	formål opnået	20	13	bio forældre ønskede stop	3	17	barnet ønskede stop	6	11	afl.fam ønskede stop	11	10	andet	23	18
Årsag	netv. afl. (%)	ord. afl. (%)																							
blev 18 år	20	13																							
anbragt	17	17																							
formål opnået	20	13																							
bio forældre ønskede stop	3	17																							
barnet ønskede stop	6	11																							
afl.fam ønskede stop	11	10																							
andet	23	18																							

	<p>har foregået i netværket eller som ordinær aflastning.</p> <p>Langt flere af netværksaflastningerne (40 %) er ophørt grundet at formålet er nået eller den unge er blevet 18 år end de ordinære aflastninger (26%).</p> <p>Ser man på, hvor mange ophør der skyldes, at en af de tre parter (biologiske forældre, barnet/den unge eller aflastningsfamilien) har ønsket at aflastningen skulle stoppe er det i 20 % af tilfældene, når det gælder i netværket mod 38 % af de ordinære aflastninger. Og hvor det i netværket oftest er aflastningsfamilien, der opsiges forholdet, er det oftest de biologiske forældre det har ønsket at stoppe den ordinære aflastning.</p> <p>Umiddelbart er der en tendens til at ordinære aflastninger oftere ophører af årsager, der kan tolkes som sammenbrud og konflikter, men det er ikke blevet undersøgt, hvad årsager er til, at en af parterne har ønsket at stoppe aflastningen.</p>
<p>8. Styrkes børnene i, at bevare og udvikle positive relationer? Hvad mener børnene og de unge selv?</p>	<p>Vi har gennemført interview med fire unge, der er i netværksaflastning. Aktuelt er vi ved at udarbejde en mindre skriftlig analyse af interviewene.</p>
<p>9. Oplever de involverede netværksplejefamilier, at de får den nødvendige vejledning og støtte? Hvilke konkrete resultater giver en øget støtte til netværksplejefamilier?</p>	<p>Vi har gennemført et fokusgruppeinterview med fire netværksaflastningsfamilier (for fra det nære netværk og to fra slægten). Aktuelt er vi ved at udarbejde en mindre skriftlig analyse af fokusgruppeinterviewet.</p>
<p>10. Hvilke anbefalinger og hvilken viden vil I især videregive til andre kommuner omkring målgruppe, metode og effekt?</p>	<p>Et af Københavns Kommunes andre projekter "Anbringelse i Netværket" har vist, at inddragelse af barnets og den unges netværk har en positiv betydning, hvorfor budskabet fra Københavns Kommune er, at det er vigtigt at tænke netværk i samtlige sager.</p> <p>Da vi i KK tilbage i 2007 påbegyndte arbejdet med mere systematisk at inddrage barnets eller den unges netværk, oplevede vi flere barrierer. Eksempelvis var der en vis modvilje blandt nogle af medarbejderne. En af familieplejekonsulenterne udtrykte det på denne måde:</p> <p><i>"Jeg er ligesom blevet opdraget til, i første omgang i hvert fald, at sige... jamen at anbringe et barn hos sin mormor, det er en dårlig idé, fordi så mister han jo sin mormor – og mor går hen og</i></p>

bliver søster"

Andre barrierer handlede om, at æblet ikke falder langt fra stammen - mor har måske selv været anbragt, og hvorfor skulle mormor kunne klare det nu, når hun ikke kunne magte sin egen datter? En anden barriere er vanens magt – *det går hurtigere, hvis jeg får en ordinær plejefamilie eller ringer til en døgninstitution*. Vi fandt også, at der var en tendens til, at nogle medarbejdere fandt det "lettere" at samarbejde med en ordinær plejefamilie end en netværksplejefamilie (*de kan være "vanskelige" at samarbejde med*, fik vi af vide). Alle disse barrierer har vi i Københavns Kommune gennem forskellige metodeudviklingsprojekter og særlige indsatser løbende arbejdet med gennem årene også i forbindelse med nærværende projekt "Aflastning i Netværket".

Hver børne-familieenhed i Københavns Kommune har i projektets løbetid fået en til to netværkskonsulenter ansat. Netværkskonsulenternes opgave er, at agere som ressource for sagsbehandlerne i deres daglige arbejde i form af at yde støtte og vejlede sagsbehandlerne i deres arbejde med netværkspleje- og aflastningsforældrene, bistå med rådgivning i forhold til at inddrage og afdække barnets netværk samt at yde rådgivning og vejledning til netværks pleje- og aflastningsfamilierne. Netværkskonsulenternes funktion har betydet, at samarbejdet mellem kommunen og netværkspleje- og aflastningsforældrene er forbedret. Vores erfaring er, at sagsbehandlerne skal være proaktive i deres kontakt til netværksplejefamilierne og stille krav til netværksfamilierne.

Da vi i 2007 undersøgte hvilke barrierer der fandtes i KK var det tydeligt, at manglen på specifikke metoder til afdækning af netværket og arbejdet med slægts- og netværksplejeforældre havde stor betydning – og på denne baggrund blev der udarbejdet et inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser (Bressendorff, S & Larsen, M. (2011): *Inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser. 2. udgave, København: Servicestyrelsen*). Derfor har vi i nærværende projekt haft fokus på, hvilke metoder der bliver brugt i arbejdet med at finde ressourcerne i netværket og hvor systematisk de anvendes. En erfaring vi yderligere har gjort er, at netværket ikke kommer på banen af sig selv. Ofte vil forældre – eller den ene forælder – sige, at der ikke er ressourcer i netværket. Enten fordi de ikke tror, at der er det. Eller fordi de ikke ønsker at involvere andre/eller synes det er for meget at spørge andre om. En

familieplejekonsulent udtrykte det således:

"... Hvis man ikke gør et eller andet sådan helt specielt – f.eks. enten at lave genogram eller noget – så sker der altså ikke noget".

Derfor har vi i KK i dag nogle helt særlige metoder, der SKAL anvendes og andre, der KAN anvendes. I forhold til kortlægning af netværket er det udarbejdelsen af et Genogram, som er blevet en obligatorisk del af den børnefaglige undersøgelse. Netværkskort skal altid være anvendt forud for en visitering til ordinær aflastning (se beskrivelse af ny arbejdsgang iværksat som følge af erfaringerne fra projekt "Aflastning i Netværket"). Det, at KK har indført bestemte metoder i sagsarbejdet, er sandsynligvis en af årsagerne til, at KK er lykket med at øge andelen af anbringelser og aflastninger i netværket. Tillige er det en del af forvaltningens strategi at ændre anbringelsesmønsteret, så en større andel foregår i familiepleje og i særdeleshed netværksfamiliepleje.

Via vores interview med unge i netværksaflastning blev det meget klart, at det i afdækningen af barnets/den unges netværk er vigtigt at få afdækket, hvem barnet selv identificerer som betydningsfulde personer i dets liv, og hvem det selv oplever, at det kan gå til, hvis det har problemer. Hvordan beskriver barnet relationen til de potentielle netværksplejeforældre? Og hvem er betydningsfulde voksne i barnets liv?

En dimension vi i KK ligeledes er blevet opmærksom på er, at det aldrig er for sent at begynde at kortlægge et barns netværk. I KK er der nogle Døgninstitutioner der arbejder med at afdække og "opdyrke" netværk for de anbragte børn og unge. Denne kortlægning har til formål at reetablere tabte relationer samt finde eventuelle aflastningsfamilier i netværket, for derigennem at skabe et netværk omkring barnet/den unge, når systemet slipper.

Når barnet/den unge er i aflastning arbejder vi i KK med at inddrage barnets netværk via metoder som netværksmøder, hvor det private netværk deltager samt familierådslagning

Via fokusgruppeinterviewet med netværksaflastningsforældrene blev det klart, at det er vigtigt at

	<p>gøre formål med aflastningen klar og tydeliggøre økonomiske rettigheder og muligheder.</p> <p>I KK har vi endvidere oprettet særlige grundkurser og efteruddannelsesdage for netværkspleje- og -aflastningsfamilier i erkendelse af, at de har andre motiver og behov end ordinære pleje og -aflastningsfamilier. CfF har endvidere tilbud om efteruddannelse særlig målrettet netværkspleje- og aflastningsfamilier, som ligeledes er blevet iværksat i forbindelse med projekt "Aflastning i Netværket".</p>
C. Implementering	
11. Hvordan vil I sikre implementering og forankring af projektet og de konkrete tiltag?	<p>Første del af projektet bestod i at igangsætte en masse aktiviteter, jf. <i>notat for afsluttende status, november 2013</i>, hvor aktiviteterne for hvert mål er beskrevet. Dernæst fulgte en periode hvor driften af de igangsatte aktiviteter blev sikret, og i sidste del af projektet har vi gennemført analyser og stikprøvekontroller bl.a. for at sikre, at nye arbejdsgange m.m. bliver fulgt.</p> <p>Der udestår ingen aktiviteter, der efter projektets udløb skal implementeres, hvorfor der ikke er udarbejdet yderligere implementeringsplaner eller guidelines herfor, alle tiltag er allerede inkorporeret i den daglige drift.</p> <p>Der kan dog være tiltag afledt af de endnu ikke afsluttede to analyser (interviews med unge i netværksaflastning og fokusgruppeinterview med netværksaflastningsforældre), der kræver hjælp til implementering efterfølgende, men det er endnu ikke afdækket.</p> <p>Der er ikke blevet kigget på, hvad implementeringen har haft af omkostninger. Der er blevet brugt personressourcer på projektledelse, styregruppe og undervisning, men det har været interne ressourcer og udgifterne er derfor gået ind som en del af den daglige drift. Derudover har det krævet ekstra tid for både sagsbehandlere, netværkskonsulenter og familieplejekonsulenter, men det er ikke blevet opgjort i tal.</p> <p>Man skal sikre en fin balance mellem inddragelse af de medarbejdere der bliver berørt af ændringerne, så der ikke trækkes for meget på deres ressourcer. Medarbejderne skal høres i forhold til, hvor de mener, der er udfordringer fx i forhold til at afdække og inddrage netværket, og så igangsætte aktiviteter, der går ind og arbejder med de italesatte barrierer (se tillige svar på spørgsmål 10).</p>
12. Hvilke tiltag vil I lægge mest vægt på at videreføre?	
13. Hvordan vil I sikre en god implementering heraf?	
14. Er der lavet guidelines for implementering?	
15. Hvad koster det at implementere de forskellige tiltag?	
16. Hvilke eventuelle anbefalinger fra praksis i forhold til implementering, kan andre kommuner have gavn af?	

	<p>Derudover er det også vigtigt at inddrage den faglige ledelse, der skal være med til at sikre implementeringen af bl.a. nye arbejdsgange og fastholdelse af nyt mindset.</p>
C. Økonomi	
17. Har det kunnet betale sig, at øge antallet af aflastning i netværksplejefamilier?	<p>Vi har ikke lavet en økonomisk opgørelse over hvorvidt det har kunnet betale sig økonomisk at øge antallet af aflastninger.</p> <p>Der er ingen tvivl om, at der på foranstaltningsbudgettet er penge at spare for hver aflastning der i stedet for at blive etableret som ordinær aflastning, bliver etableret i netværket.</p> <p>Sværere er det at opgøre på administrationsbudgettet. Det kræver mere tid for en myndighedssagsbehandler både at afdække og inddrage netværket end ikke at gøre det. Og grundet organiseringen i Københavns Kommune er det også forskelligt hvilke medarbejdere der skal afsætte ressourcer afhængig af om aflastningen foregår i netværket eller ej. Foregår aflastningen i netværket, er det myndighedssagsbehandleren, der skal føre tilsyn med aflastningsfamilien. Ellers er det medarbejdere fra CfF der fører tilsyn.</p>
D. Samlet vurdering	
18. Hvad er de største udfordringer i forhold til at øge anvendelsen af aflastning i netværksplejefamilier?	<p>Ved opringning til 3 tilfældigt udvalgte netværkskonsulenter (der er 11 netværkskonsulenter i KK) fremgår det, at de oplever sagsbehandlerne måde at tænke netværket som en naturlig del af opgaveløsningen i forhold til en aflastningsforanstaltning, er den største barriere i forhold til at øge anvendelsen af aflastninger i netværket.</p> <p>Baggrunden for dette har de flere bud på bl.a. fortæller en af netværkskonsulenterne, at der i forvaltningen har været tradition for at tænke en foranstaltning som en ydelse der købes og evalueres efter noget tid, for at måle effekten, hvilket ikke på samme måde kan lade sig gøre, i forhold til arbejdet med familier. Samtidig mener de også, at der kan være en frygt hos sagsbehandlerne for, om en netværksaflastningsfamilie, vil være i stand til at løfte opgaven. Slutteligt nævner en af netværkskonsulenterne betydningen af ledelsesmæssig opbakning og vedvarende fokus på, at der skal tænkes netværk i tidligt i sagsforløbet, og også når der tænkes i en aflastningsforanstaltning.</p> <p>I KK har vi gennem flere år arbejdet meget med holdningsændring i forhold til arbejdet med og inddragelse af barnets netværk og en heraf ændret praksis (bl.a. i form af indførelsen af genogram, som en obligatorisk del af den børnefaglige undersøgelse). Erfaringen viser, at et</p>

	<p>vedvarende fokus og synlig ledelsesmæssig opbakning er nødvendig for at fastholde fokus på inddragelse af netværket.</p> <p>Erfaringerne fra nærværende projekt er, at der kan være forskellige holdningsmæssige barrierer i forhold til at anvende <i>aflastning</i> i netværket sammenlignet med at <i>anbringe</i> i netværket, hvorfor det er væsentligt fortsat at arbejde med at nedbryde barrierer i forhold til at tænke netværket ind i forhold til iværksættelse af en aflastningsforanstaltning.</p>
--	--

